

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кафедра прикладних інформаційних систем

Звіт до практичної роботи №5

з курсу

«Бази Даних»

студента 2 курсу

групи ПП-22

спеціальності 122 «Комп'ютерні науки»

ОП «Прикладне програмування»

Шевлюк Вікторії Віталіївни

Викладач:

асистент

Криволапов Я. В.

Київ – 2022

Тема: проектування постріляційних баз даних.

Мета: Набуття навичок по проектуванню постріляційних баз даних. Створення власної бази даних в СУБД MongoDB. Отримання даних з використанням запитів.

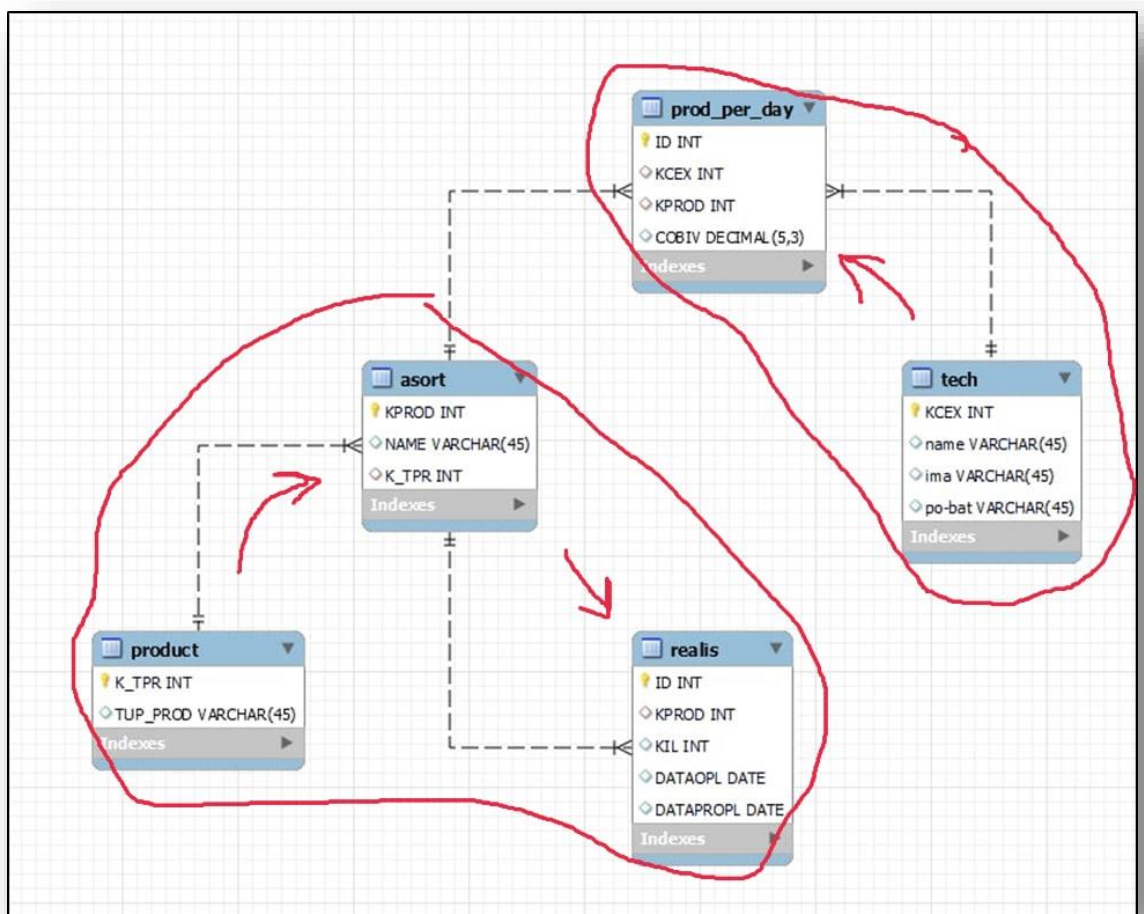
Завдання:

Відповідно до обраного варіанту та індивідуального завдання спроектувати схеми документів для заповнення бази даних в СУБД MongoDB на 2 колекції. Виконати відповідні запити (1.1, 1.2, 1.3) до колекцій в MongoDB.

Хід роботи:

Почнемо роботу зі створення схеми документів для заповнення СУБД. Це можна зробити за допомогою текстового файлу.

В моєму варіанті всього 5 таблиць, які я об'єднала у колекції наступним чином:

Ось так виглядає схема документів для колекції із трьох таблиць:

```
db.prodrealis.insertMany([{"product":{"KPROD": 12, "COBIV": 5.02, "NAME": "Пташка",  
"K_TPR": 101, "TUP_PROD": "Крамель"}, "KIL": 100, "DATAOPL": new Date(2005,4,11),  
"DATAPROPL": new Date(2005,4,12)},  
{"product":{"KPROD": 15, "COBIV": 5.89, "NAME": "Молочна", "K_TPR": 101, "TUP_PROD":  
"Крамель"}, "KIL": 100, "DATAOPL": new Date(2005,4,11), "DATAPROPL": new  
Date(2005,4,26)},  
{"product":{"KPROD": 18, "COBIV": 4.69, "NAME": "Театральна", "K_TPR": 101, "TUP_PROD":  
"Крамель"}, "KIL": 85, "DATAOPL": new Date(2005,4,15), "DATAPROPL": new  
Date(2005,4,20)},  
{"product":{"KPROD": 26, "COBIV": 3.85, "NAME": "Мулатка", "K_TPR": 202, "TUP_PROD":  
"Цукерки"}, "KIL": 74, "DATAOPL": new Date(2005,4,19), "DATAPROPL": new  
Date(2005,4,24)},  
{"product":{"KPROD": 25, "COBIV": 6.25, "NAME": "Хід королеви", "K_TPR": 202,  
"TUP_PROD": "Цукерки"}, "KIL": 65, "DATAOPL": new Date(2005,4,23), "DATAPROPL": new  
Date(2005,4,28)},  
{"product":{"KPROD": 29, "COBIV": 5.89, "NAME": "Ромашка", "K_TPR": 202, "TUP_PROD":  
"Цукерки"}, "KIL": 85, "DATAOPL": new Date(2005,4,27), "DATAPROPL": new  
Date(0000,00,00)},  
{"product":{"KPROD": 32, "COBIV": 7.01, "NAME": "Чайка", "K_TPR": 303, "TUP_PROD":  
"Шоколад"}, "KIL": 49, "DATAOPL": new Date(2005,5,01), "DATAPROPL": new  
Date(2005,5,06)},  
{"product":{"KPROD": 33, "COBIV": 1.52, "NAME": "Оленка", "K_TPR": 303, "TUP_PROD":  
"Шоколад"}, "KIL": 100, "DATAOPL": new Date(2005,5,05), "DATAPROPL": new  
Date(200,5,15)},  
{"product":{"KPROD": 36, "COBIV": 1.48, "NAME": "Гвардейский", "K_TPR": 303,  
"TUP_PROD": "Шоколад"}, "KIL": 125, "DATAOPL": new Date(2005,5,09), "DATAPROPL":  
new Date(2005,5,14)},  
{"product":{"KPROD": 12, "COBIV": 5.02, "NAME": "Пташка", "K_TPR": 101, "TUP_PROD":  
"Крамель"}, "KIL": 135, "DATAOPL": new Date(2005,5,13), "DATAPROPL": new  
Date(2005,5,18)},  
{"product":{"KPROD": 15, "COBIV": 5.89, "NAME": "Молочна", "K_TPR": 101, "TUP_PROD":  
"Крамель"}, "KIL": 98, "DATAOPL": new Date(2005,5,17), "DATAPROPL": new  
Date(2005,5,22)},  
{"product":{"KPROD": 18, "COBIV": 4.69, "NAME": "Театральна", "K_TPR": 101, "TUP_PROD":  
"Крамель"}, "KIL": 76, "DATAOPL": new Date(2005,5,21), "DATAPROPL": new  
Date(2005,5,26)},  
{"product":{"KPROD": 26, "COBIV": 3.85, "NAME": "Мулатка", "K_TPR": 202, "TUP_PROD":  
"Цукерки"}, "KIL": 102, "DATAOPL": new Date(2005,5,25), "DATAPROPL": new  
Date(2005,5,30)},  
{"product":{"KPROD": 25, "COBIV": 6.25, "NAME": "Хід королеви", "K_TPR": 202,  
"TUP_PROD": "Цукерки"}, "KIL": 165, "DATAOPL": new Date(2005,5,29), "DATAPROPL":  
new Date(2005,6,07)},  
{"product":{"KPROD": 29, "COBIV": 5.89, "NAME": "Ромашка", "K_TPR": 202, "TUP_PROD":  
"Цукерки"}, "KIL": 102, "DATAOPL": new Date(2005,6,02), "DATAPROPL": new  
Date(0000,00,00)}}])
```

І ось так виглядає схема документів з двох таблиць:

```
db.proddetails.insertMany([{"Вироблено": {"КСЕХ": 1, "name": "Проценко", "іма": "Іван",  
"робат": "Семенович"}, "KPROD": 12, "COBIV": 5.02},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 1, "name": "Проценко", "іма": "Іван", "робат": "Семенович"},  
"KPROD": 15, "COBIV": 5.89},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 1, "name": "Проценко", "іма": "Іван", "робат": "Семенович"},  
"KPROD": 18, "COBIV": 4.69},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 2, "name": "Кравченко", "іма": "Кирило", "робат": "Сергійович"},  
"KPROD": 26, "COBIV": 3.85},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 2, "name": "Кравченко", "іма": "Кирило", "робат": "Сергійович"},  
"KPROD": 25, "COBIV": 6.25},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 2, "name": "Кравченко", "іма": "Кирило", "робат": "Сергійович"},  
"KPROD": 29, "COBIV": 5.89},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 3, "name": "Жовніров", "іма": "Юрій", "робат": "Петрович"},  
"KPROD": 32, "COBIV": 7.01},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 3, "name": "Жовніров", "іма": "Юрій", "робат": "Петрович"},  
"KPROD": 33, "COBIV": 1.52},  
{"Вироблено": {"КСЕХ": 3, "name": "Жовніров", "іма": "Юрій", "робат": "Петрович"},  
"KPROD": 36, "COBIV": 1.48}])
```

Щоб завантажити наші колекції, заходимо в MongoDB і вводимо команду **use viktoriadb** щоб створити нову базу даних та перейти в неї. Коли ми опинились в потрібній базі, підвантажуюємо туди колекції за допомогою команди **load()**. В параметрах цієї команди потрібно прописати шлях до текстових файлів, наведених вище. До речі, для коректності роботи цієї функції я зберігла текстові файли з розширенням **js**.

```
> use viktoriadb  
switched to db viktoriadb  
> load("C:/sec/prodrealis.js")  
true  
> show collections  
prodrealis  
> db.prodrealis.find().pretty()  
{  
  "_id" : ObjectId("629781eb14f357d079d5553b"),  
  "product" : {  
    "KPROD" : 12,  
    "NAME" : "Пташка",  
    "K_TPR" : 101,  
    "TUP_PROD" : "Крамель"  
  },  
  "KIL" : 100,  
  "DATAOPL" : ISODate("2005-05-10T21:00:00Z"),  
  "DATAPROPL" : ISODate("2005-05-11T21:00:00Z")  
}
```

```

> show collections
proddetails
prodrealis
> db.proddetails.find().pretty()
{
  "_id" : ObjectId("6297835314f357d079d5554a"),
  "Вироблено" : {
    "KCEX" : 1,
    "name" : "Проценко",
    "іма" : "Іван",
    "робат" : "Семенович"
  },
  "KPROD" : 12,
  "COBIV" : 5.02
}

```

За допомогою команди `db.collection.find().pretty()` можна отримати акуратний вивід даних з таблиці:

```

> db.prodrealis.find({$or:[{DATAOPL:{$gte: new Date(2005,7)}},{DATAOPL: {$lte:new Date(2005,9) }}}}).pretty()
{
  "_id" : ObjectId("629781eb14f357d079d5553b"),
  "product" : {
    "KPROD" : 12,
    "NAME" : "Пташка",
    "K_TPR" : 101,
    "TUP_PROD" : "Крамель"
  },
  "KIL" : 100,
  "DATAOPL" : ISODate("2005-05-10T21:00:00Z"),
  "DATAPROPL" : ISODate("2005-05-11T21:00:00Z")
},
{
  "_id" : ObjectId("629781eb14f357d079d5553c"),
  "product" : {
    "KPROD" : 15,
    "NAME" : "Молочна",
    "K_TPR" : 101,
    "TUP_PROD" : "Крамель"
  },
  "KIL" : 100,
  "DATAOPL" : ISODate("2005-05-10T21:00:00Z"),
  "DATAPROPL" : ISODate("2005-05-25T21:00:00Z")
}
}

```

Далі, коли дані додані до колекцій, ми можемо виконувати запити.

Запит 1.1

Інформацію про виробництво шоколадних і карамельних виробів, собівартість яких лежить в межах [1,5; 3,5] грн.

Код запиту:

```
db.general.find({$or:[{"product.TUP_PROD": "Крамель", "product.TUP_PROD":  
"Шоколад"}], "product.COBIV":{$gt:1.5, $lte:3.5}}).pretty()
```

Якщо переглянути в колекції дані, що підходять ід цей запит – має вивести лише один об'єкт. Переглянемо результат запиту:

```
> db.general.find({$or:[{"product.TUP_PROD": "Крамель", "product.TUP_PROD": "Шоколад"}], "product.COBIV":{$gt:1.5, $lte:3.5}}).pretty()  
{  
  "_id" : ObjectId("6297a27a29154e15d7838a62"),  
  "product" : {  
    "KPROD" : 33,  
    "COBIV" : 1.52,  
    "NAME" : "Оленка",  
    "K_TPR" : 303,  
    "TUP_PROD" : "Шоколад"  
  },  
  "KIL" : 100,  
  "DATAOPL" : ISODate("2005-06-04T21:00:00Z"),  
  "DATAPROPL" : ISODate("0200-06-14T21:00:00Z")  
}
```

Як бачимо, запит працює коректно.

Перейдемо до наступного.

Запит 1.2

Інформацію про продукцію кондитерської фабрики, що була реалізована у третьому кварталі 2005 року.

Даний запит я виконала двома способами. За допомогою команди **find()**:

```
> db.prodrealis.find({$and:[{DATAOPL:{$gte: new Date(2005,7,1)}},{DATAOPL: {$lte:new  
Date(2005,9,1) }}}}).pretty()
```

І за допомогою **aggregate()**:

```
db.prodrealis.aggregate([ {$match: {DATAOPL:{$gte: new Date(2005,7),$lte: new  
Date(2005,9)}}}, {$project: { _id: 0, product: 1, KIL: 1, DATAOPL: 1}}])
```

Якщо переглянути колекції, то там немає даних, які б задовольняли умови цих запитів. Отже, ми маємо отримати порожній результат.

Переглянемо результати що ми отримали:

```
> db.prodrealis.find({$and:[{DATAOPL:{$gte: new Date(2005,7,1)}},{DATAOPL: {$lte:new Date(2005,9,1) }}]
}).pretty()
>
```

```
> db.prodrealis.aggregate([      {$match: {DATAOPL:{$gte: new Date(2005,7),$lte: new Date(2005,9)}}},
  {$project: {      _id: 0,      product: 1,      KIL: 1,      DATAOPL: 1}}])
>
```

Як бачимо, запити працюють коректно.

Далі останній запит, його я також виконала за допомогою **aggregate()**:

Запит 1.3

Дані про продукцію, яке має найбільшу реалізацію (кількість записів про найбільшу реалізацію не повинна перевищувати восьми). Динамічний набір записів складається з таких полів: *Код продукції, Повна назва продукції, Кількість продукції*.

```
db.prodrealis.aggregate([
  {$sort: {KIL: -1}},
  {$limit: 8},
  {$project: {
    _id: 0,
    KPROD: 1,
    product: 1,
    KIL: 1}
  },
])
```



```

> db.prodrealis.aggregate([
...   {$sort: {KIL: -1 } },
...   {$limit: 8},
...   {$project: {
...     _id: 0,
...     KPROD: 1,
...     product: 1,
...     KIL: 1}
...   },
...   ])
{ "product" : { "KPROD" : 25, "COBIV" : 6.25, "NAME" : "Хід королеви", "K_TPR" : 202, "TUP_PROD" : "Цукерки" }, "KIL" : 165 }
{ "product" : { "KPROD" : 25, "NAME" : "Хід королеви", "K_TPR" : 202, "TUP_PROD" : "Цукерки" }, "KIL" : 165 }
{ "product" : { "KPROD" : 12, "COBIV" : 5.02, "NAME" : "Пташка", "K_TPR" : 101, "TUP_PROD" : "Крамель" }, "KIL" : 135 }
{ "product" : { "KPROD" : 12, "NAME" : "Пташка", "K_TPR" : 101, "TUP_PROD" : "Крамель" }, "KIL" : 135 }
{ "product" : { "KPROD" : 36, "COBIV" : 1.48, "NAME" : "Гвардейский", "K_TPR" : 303, "TUP_PROD" : "Шоколад" }, "KIL" : 125 }
{ "product" : { "KPROD" : 36, "NAME" : "Гвардейский", "K_TPR" : 303, "TUP_PROD" : "Шоколад" }, "KIL" : 125 }
{ "product" : { "KPROD" : 26, "COBIV" : 3.85, "NAME" : "Мулатка", "K_TPR" : 202, "TUP_PROD" : "Цукерки" }, "KIL" : 102 }
{ "product" : { "KPROD" : 26, "NAME" : "Мулатка", "K_TPR" : 202, "TUP_PROD" : "Цукерки" }, "KIL" : 102 }
>

```

Запит видає нам поля з найбільшою реалізацією, і цих полів рівно 8. Запит працює коректно.

Висновок: У ході виконання лабораторної роботи я набула навичок по проектуванню постреляційних баз даних, створенню власної бази даних в СУБД MongoDB та отриманню даних з використанням запитів.

Контрольні запитання:

1. Основні характеристики СУБД MongoDB.

Документо-орієнтоване сховище (проста та потужна JSON-подібна схема даних), гнучка мова для формування запитів, динамічні запити, повна підтримка індексів, профілювання запитів, швидкі оновлення «на місці», ефективне зберігання бінарних даних великих обсягів, журналювання операцій, що модифікують дані в БД, підтримка відмовостійкості і масштабованості: асинхронна реплікація, набір реплік і шардінг, може працювати відповідно до парадигми MapReduce

2. Операції CRUD в MongoDB.

- ▶ Create (створення `db.collection.insertMany()`),
- ▶ Read (пошук або читання `db.collection.find()`),
- ▶ Update (оновлення `db.collection.updateOne()`,
`db.collection.updateMany()`),
- ▶ Delete (видалення `db.collection.deleteMany()`).

3. Значення команди `find()`.

Вибирає документи в колекції або подання та повертає курсор до вибраних документів.

4. Правила формування складних запитів.

Для формування складного запиту потрібно написати назву колекції, функцію та параметри даної функції. В якості параметрів можуть бути якісь ключі в колекції та певні дії з ними для формування запиту.

5. Побудова індексів та команда `explain()`.

У старших чотирьох байтах знаходиться стандартна часова мітка Unix, що містить кількість секунд від початку "епохи". Наступні три байта - ідентифікатор комп'ютера, а наступні два - ідентифікатор процесу. Останні три байта - локальний для процесу лічильник, який збільшується при генерації кожного наступного ідентифікатора об'єкта.

Команда `explain()` надає інформацію про результати виконання певних команд, наприклад: `aggregate`, `count`, `distinct`, `find`, `findAndModify`, `delete`, `mapReduce`, та `update`.

6. Отримання довідки в MongoDB.

`db.help()`

7. Принципи проектування схеми бази даних в MongoDB.

Схема будується на основі того, що з базою даних будуть робити, адже MongoDB дає можливість створення колекції з даними з декількох таблиці.

Сама побудова складається з етапів:

- ▶ системний аналіз предметної області;
- ▶ концептуальне проектування;

- ▶ логічне проектування;
- ▶ фізичне проектування.

8. Принципи встановлення ключових полів в MongoDB.

В якості ключових полів у MongoDB виступають індекси, що розставляються автоматично. Дані індекси є універсальними, оскільки в одній колекції можуть зберігатись різні типи даних.